افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مبـــاد بدین بوم و بر زنده یک تن مــباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

afgazad@gmail.com www.afgazad.com

سیاسی	Political

ژباړه: فرهاد ویاړ

۰۴ جنوری ۲۰۱۳

موږ د شوروي خلک

هغه ۱۹ کلنه وه؛ آرامه او ضعیف بدنه. څیره یې د هلکانو په شان وه. زیړې او ځلانده سترګې یې په ښادی او حیرانتیا نړی ته کتلې. ښایسته جامې یې په ځان وی. د داسې انجلۍ لیدل، هغه هم دلته، جبهې ته نژدې، د پوځیانو په منځ کې چې زاړه کوټونه یې اغوستي ول، حیرانونکي وه.

د اګست آرامه ماښام و. موږ د ختین کور د سپین دیوال غاړې ته ناست وو. دې انجلۍ دا کلې، چې په کې قرارګاه وه، په ځیرتیا تر پام لاندې نیولی و. ټول شیان ورته عجیبه ښکاره کیدل. ناڅاپه زما خوا ته راستانه شوه او راته یې وویل:

- شاید فکر وکړئ چې زه ولې ټولو شیانو ته په دومره لیوالتیا ګورم! نه، تاسو په دې پوهیدلی نشئ! په دې هغه څوک پوهیدلی شي چې د ډیرې مودې لپاره د خپلو خپلوانو او دوستانو تر منځ نه وي، هغه څوک چې اړ شوی وي خپلې ټولې اړیکې پرې کړي! په دې هغه څوک پوهیدلي شي چې مجبوره شوی وي په وحشي نړۍ کې ژوند وکړي....

انجلۍ ته مې کتلې. څیره یې نوره هلکانو ته ورته نه وه. سترګې یې آرامه او هوډمنه ښکاره کیدې.

زه د دې انجلۍ په مخینه پوهیدم. دې پیغلې او تاندې انجلۍ د جګړې تر ټولو خطرناکه دنده تر سره کوله. هغه د اطلاعاتو ماموره وه. په هغو ښارونو کې چې فاشیستانو به نیول، پاتې کیده. د دښمن له پټو نقشو به خبریده او موږ ته به یې ګزارش راکاوه. مستعار نوم یې «برې یوزا» و. هغه د یو نومیالي اوکرائیني پوهاند لور وه. په ماشومتوب کې موسیقي، سندرې او بهرنۍ ژبې زده کړې وی او په آسانۍ یې په اوکرائیني، روسی، فرانسوی او الماني ژبو خبرې کولی. جګړه چې پیل شوه خپلې پوهنتوني زده کړې یې خوشې کړی. او د نرسینګ د چارو زده کړه یې پیل کړه چې جبهې ته لاړه شي. خو دا دوره یې هم ونشو کړای پای ته ورسوي ځکه چې دښمن د هرې ورځې په تیریدو سره ښار ته رانژدې کیده. د جبهې خط د ښار شاوخوا و. ښایي له هغه ځایه تللی وی. پلار او مور یې له هغې وغوښتل چې ورسره لاړه شي. خو انجلۍ و نه منله. غوښتل یې مبارزه وکړي خو څرنګه باید مبارزه وکړي؟ په یاد یې راغله چې په الماني ښه پوهیږي. د سیمې ګوندي کمیټې ته لاړه. په ګوندي کمیټې کې ټول په کار بوخت ول. پوځیان تلل او راتلل. تلفونونو زنګ ووهو، خو انجلۍ له هغه ځایه بهر راونه وتله.د منشي خوا ته لاړه او وې ویل چې په الماني په آسانۍ خبرې کولی شي او غواړي چې ورته یې یو جنګي مسوولیت وسپارل شي. د سیمې د کمیټې منشي د هغه سندونه وارزول او ترې پوښتنه یې وکړه:

- ته په الماني پوهیږئ؟
- بیخي لکه خپلې اوکرائیني ژبې په شان.

ورته یې وکتلې او وی ویل:

- ممکن دنده دې سخته او خطرناکه وي!
- قبلوم یې!

منشي یو چا ته تلفون وکړ:

- اورئ، یوه کسه مې پیدا کړی چې په کار مو راځي... هو، په الماني ښه پوهیږي. مور او پلار یې پیژنم. ښه خلک دي. اوس به ستا خوا ته درشي....

د سیمې د کمیټې منشي تلفون کیښود. د انجلۍ سترګو ته یې په ځیرتیا وکتلې او وې ویل:

- ډیر ښه، ته به زموږ له هغو ملګرو سره چې په ښار کې پاتې کیږي، کار وکړئ. شاید په دې پوهه نشئ چې څه به درپیښ شي. هره شیبه امکان لري چې فاشیستان پوه شي چې ته څوک یې او تا به ووژني.

- په دې پوهیږم. دا ټول قبلوم.

او په دې ډول، انجلۍ په ښار کې چې بالاخره د المانیانو تر نیواک لاندې راغی، پاتې شوه. هغې المانیانو ته وویل چې د یوې شتمنې کورنۍ لور ده او نه یې غوښتل چې خپل کور خوشې کړي او په ختیځ کې یو نامعلومه ځای ته لاړه شي. یو الماني جنرال د پروفیسر په لوی کور کې میشت شو. جنرال د کور د ښښتانه پیغله لور خوښه شوه؛ د شپې لخوا به دواړو پیانو غږوله، د «ګوته» شعرونه به یې په الماني ژبه ویل. جنرال، هغه د قرارګاه له نورو افسرانو سره آشنا کړه. اوس نو اغلې له هر هغه څه خبریده چې د المانیانو په قرارګاه کې به تیریدل. خو هیڅوک نه پوهیدل چې دا ښکلې انجلۍ هره اونۍ د هغو ښایسته جامو سره چیرې ځي. انجلۍ، ښکلې کوچنۍ لمرې چترۍ، بکس او د «ماین کامپف ۱» * کتاب، چې جنرال ورته د ډالۍ په توګه ورکړی و، له ځان سره وړل. پیاده پیاده به د ښار څنډې ته تلله، د یوه موچي کور ته به ورننوتله، بوټان به یې له بکس څخه راویستل او موچي ته به یې ویل چې بوټان یې ورته وګنډي. کله به چې دواړه یوازې پاتې کیدل، ټول هغه څه به یې چې په قرارګاه کې لیدلي او اوریدلي ول، موچي ته به یې ویلی. انجلۍ، یوازې دلته، له موچي سره، چې اطلاعاتي مامور و، په ښکاره ویلی شول چې ژوند ورته د فاشیستانو په منځ کې څومره ستونزمن او کرکجن دی. دلته یې د موچي سره کولای شول چې ساده او له مینې ډکې خبرې واوري. انجلۍ به د خپلې کوچنۍ څیرې سره بیرته ښار ته ستنیده.

په ښار کې به یې په خوشالۍ یوه لنډه الماني ترانه ویله. ښار میشتو به په کرکې او سپکاوي ورته کتلې. خو انجلۍ به غلې وه. هغې ټولو ته نشو ویل چې څوک ده، ولې دلته ده او د څه لپاره مبارزه کوي. د همدې لپاره کار یې ډیر زیات ستونزمن و.

خو «بري یوزا» پياوړي اعصاب درلودل او خپل رول يې په ښه ډول لوبو او کار يې ډير ګټور و، تر دې چې يوه ورځې بده پيښه رامنځته شوه. الماني جنرال «بري يوزا» ته د واده وړانديز وکړ. شپې د نشئی په حال کې د انجلی کوټې ته لاړ. انجلی غوښتل وتښتي خو وی نشو کړای. جنرال ويل چې المانيان نور مسکو ته نژدې دي او د شوراګانو حکومت پای ته رسيدلی او غواړي چې د انجلی سره المان ته لاړ شي. «بري يوزا» نور ونشو کړای منتظره پاتې شي. د جنرال تپانچه يې راکش کړه... څه شيبه وروسته د الماني جنرال تنه پر ځمکه پراته وه.
فاشيستانو ورپسې ټول ځايونه ولټول خو هغه يې پيدا نکړه. «بري يوزا» تري تم شوی وه. هغه د جبهې له کرښې تيره شوی وه. لږه موده وروسته، دلته په «خارکف» کې چې د المانيانو تر نيواک لاندې و، د «ارناوينر» په نامه يوه انجلۍ پيدا شوه. هغه ښکلې انجلۍ وه او ډيره ښه الماني ورته ياده وه. «ارناوينر» کيسه کوله چې پلار يې چې يو الماني توکمه و، له انقلاب مخکې ډير شتمن و. هغه يې له فاشيزم سره د ليوالتيا په ګناه بندي کړ. کله چې د «خارکف» الماني قومندان د هغه په تيره پوه شو، «ارناوينر» ته يې وړانديز وکړ چې د هغوی ژباړونکی شي.
او په دې ډول «بري يوزا» يوځل بيا د المانيانو په قرارګاه کې په کار بوخته شوه.
فاشيستان متوجې شول چې يو څوک د هغوی پټې نقشې روسانو ته ورکوي. خو هيڅ چا د يوې شيبې لپاره هم په «ارناوينر» شک ونکړ.
اوس نو «بري يوزا» په ډيرو پټو استنطاقونو، چيرې چې فاشيستانو د شوروی خلک شکنجه کول، شتون درلود. هغې بايد د مرګ دمخه د شورويانو خبرې ژباړلی وی او سپکې سپورې او سپکاوی يې اوريدلی وی. يوازې له هيواد سره مينه دې انجلی ته توان وربخښه چې دا کار تر سره کړي.
د شوروی ځواکونه «خارکف» ته نژدې کيدل.
وروستی او درونډ آزمايښت د «بری يوزا» په تمه و. په دې اړه په خپله بری يوزا، د اګست مياشتې په دې آرامه ماښام کې راته څه داسې کيسه وکړه:
ـ حتماً تاسو پوهيږئ کله چې زموږ ځواکونه «خارکف» ته نژدې کيدل، فاشيستان څومره ډاريدل. هغوی کوښښ کاوه، هر څه يې چې کولای شول له ځان سره ويسي: د انځورګری تابلوګاني، د موزيم شيان، فرنيچر او... څه شيان به يې چې نه ويل. هلته نوره قرارګاه نه وه، بلکې د بازار بڼه يې نيولې وه. په ځانګړي توګه يې د شوروی هوايي ځواک په اړه ډيرې افسانې ويلی. ويلې چې له دالنی واستوک ١** څخه يو ډول نوې الوتکې الوزي او روسان زرګونه ماشينونه لري! هره شپه به ټولو افسرانو تهکاوي ته پناه وړله، ان زه هم د دومره ډار څخه حيرانه کيدم:
ـ ښاغلی تورن. آيا واقعاً ټول وژل شوي دي؟ هغوی به بالاخره ما ووژني.
تورن سره د دې چې ډاريده خو ځواب يې راکړ:
ـ څه وايې پيغلې، المان ډير پياوړی دی!!...
او بيا يې راته ووېل چې ته دا چانس لری چې له ما سره په موټر کې المان ته لاړه شی.
يوه شپه يې زه د تورن کوټې ته وغوښتلم، تورن وارخطا و. د کوټې له يوې څنډې بلې څنډې ته تلو. ما ته يې وويل چې اوس يو ډير مهم استنطاق مخې ته لري. په کوټه کې غيرعادي چمتوالی روان و، د ميز پر سر شراب او ميوه اينودل شوی وو. تپوس مې وکړ:

ـ آیا بل جنرال راغلی دی؟

ـ هو، ډیر مهم، ډیر جالب! نن به پوه شو چي روسانو راته څه په پام کي نیولي دي!

پوهه شوم چي هغوئ یو روسي افسر نیولی دی. څو شیبي وروسته یې تذکره دننه کوټي ته راوړه. تذکره یې د میز خوا ته کېښوده. الماني سرتیري د تذکرې شاوخوا ودریدل، خو تورن هغوي ته دستور ورکړ چي له کوټي ووځي. زه د کوټي په څنډه کي ناسته وم او لیدلی می نشول چي په تذکرې کي څوک پروت دی. تورن تریخه موسکا وکړه او له ما یي وغوښتل چي «میلمه» ته ژباړه وکړم او ووایم چي تورن په خپله پیلوټ دی او د دې پیلوټ له لیدني خوشاله شوی دی. ومی کتل چي هلته په تذکره کي یو ځوان پیلوټ پروت دی چي سر یې ټپ لري. تورن وویل:

ـ پیغلي، لطفاً هغه ته ووایه چي بی وسلي دښمن مونږ دښمن نه شمیرو. ورته ووایه چي نوی المان کي زړورتیا ته درناوی لري، ورته ته ووایه چي غواړم ورسره شراب وڅښم...

کله چي ما دا خبرې ژباړلی، پیلوټ ما ته وکتلې. په کتنه کي داسي کرکه، انزجار او سپکاوی و چي کم پاتي و په ژړا شم.

پیلوټ ځواب ورکړ:

ـ ورته وژباړه چي زه به هیڅ څه ونه وایم او له هغه سره به شراب هم و نه څښم.

بیا یي مخ دیوال ته واړو.

تورن زیاتي خبرې وکړې. ما هم وژباړلې. خو پیلوټ همغسي مخ دیوال ته پروت او غلي و. بالاخره تورن دستور ورکړ چي پیلوټ بوځئ.

هغه شپه سره له دې چي د ستومانتیا احساس مي کاوه خو ومي نشو کړای چي ببده شم. داسي می فکر کاوه چي پیلوټ ما ته ګوري. داسي ښکاریده چي د هغه کلک او انګازین غږ اورم. تورن، سهار راپسي تورن راغی. په موټر کي راته وویل:

ـ موږ ته دستور راکړ شوی چي په هره بیه چي کیږی باید پوه شوو چي روسان څه کوي. موږ ته معلومه شوی چي دا پیلوټ د نوي الوتکي په اړه په ځینو شیانو پوهیږي. موږ یي باید مجبور کړو چي خبرې وکړي. آغلي پیغلي ته باید زندان ته د هغه خوا ته لاړه شئ او ورسره خبرې وکړئ. هر څه چي دې زړه کیږي ورته ووایئ، خو خبرې ته راوباسئ چي روسان د څه لپاره چمتوالی نیسي؛ که په دې کار کي بریالی شوی، مډال تر لاسه کوی.

ما له دې دستور څخه سرغړاوی نشو کولای. له پیلوټ سره دوکسیزه خبرې حتماً ګټوری وی. کولای می شول چي هغه دمخه پوه کړم. خو راته سخته وه چي خوا ته یې لاړه شم. تاسو خو پوهیږی چي دې روسي پیلوټ زما په اړه څه ډول فکر کاوه!

راته سخته وه. خو ځان مي تللو ته اړ کړ. پیلوټ له پرون څخه خوار شوی و. سترګي یې زیږې ښکاره کیدې. په کرکه او سپکاوي راته وکتلی.

د دې لپاره چي خبرې پیل کړم، و مي ویل:

ـ څنګه یاست؟ ډاکټر یې درته راوست؟

پیلوټ راته وویل:

ـ په خپله یې ونشو کړای ما خبرو ته اړ باسي، خپله سپی یې رالیږلی ده.

زه سره شوم.

ـ د څه لپاره سره کیږی، ستا غوندې کسان مجبوره نه دي چي سره شي! فکر کوئ چي له المانیانو سره ځئ او زموږ له منګولو تښتئ؟ موږ به دې خوښ شوو! په برلین کي به دې پیدا کړو.

په خندا يي پيل کړی. ومی نشو کړای ځان ونيسم. ځان مي ورته په غيږه کي ورواچاوه او په بنده بنده ژبه مي ورته وويل:

- هغوئ په څه نه پوهيږي، غوارې د نوی ډول الوتکو په اړه له تا خبرې واخلي. هغوئ ډاريږي، په وحشتناکه ډول ډاريږي، څه ورته ونه وايې، هيڅ څه.

پيلوټ راته په حيرانتيا غوږ و. بيا ما ته په موسکا شو او په چيغو يي پيل وکړ:

- ووځه، پلورل شوي سپی، زه تا ته هيڅ څه هم نه وايم!

اوږدې چيغي يي ووهلی او بيا يي په آرامه وپوښتل:

- ته د شوروي اطلاعاتي ماموره يې؟

- هو!

- ما وژني؟

- هو، که څه ونه وايې.

- بيا نو زما ژوند لنډ دی. خواشينی يم کاش ژوندی پاتي شوی وی.

- غوارې خپل هيواد ته کوم پيغام ولیږې؟

- زه نور په تا اعتماد لرم. ستا سترګي ښيخي... تقريباً. نه، پريږده، څه نه وايم. همداسي ښه ده. هم ستا لپاره، هم زما لپاره. د تل لپاره خدای په امان....

هغه بيا په اوچت غږ سپکي سپورې شروع کړی، چي المانيان څه ته متوجي نشي. کم پاتي و چي وژاړم. څه يو ستر انسان و! په رښتيا چي يو ستر انسان و!

هيڅ مرسته مي هم ورسره نشو کولای... منډو ته مي منډه کړه. تورن په منډو کي ګرځيده. په ژړا شوم.

تورن په ويرې او تبتيدلي رنګ راته وويل:

- مه ژاړه، ته په دنده بوخته يې. چي نور مو په کار رانشي، وژنو يې.

په ياد مي نه دي چي څنګه له زندان څخه راووتم.

انجلی غلي شوه. د ډير وخت لپاره غلي وه.

- ډيره ستونزمنه ده چي تعريف يي کړم. خو زړه مي غوارې چي ټوله دنيا ورباندې پوه شي چي د شوروی خلکو له المانيانو سره څنګه چلند کاوه. آخر، هيڅوک، له ما پرته د دې پيلوټ د ژوند له وروستيو ګړيو خبر نلري. په زندان کي د وروستيو خبرو وروسته، ګواکی چي ټوله ورځ په خړه کي په لاره تللم. بيا مي لا وحشتناکه موضوع مخي ته لرله. تاسو شايد زموږ د کارونو په هکله په ځينو شيانو پوه شئ. زه تازه کاره نه وم خو دا په آزماينتونو کي تر ټولو ستونزمن آزماينت و.

د هوايي ځواکونو يو جنرال راغی. هغه د فاشيستانو اتل او د ګورينګ محبوب و. تصميم يي ونيو چي په خپله له پيلوټ څخه پلټني وکړي. جنرال ښايسته و او دنګه ونه يي لرله. په خپله زندان ته راغی. پيلوټ ته ورغی او لاس يي وراوږد کړ. پيلوټ ورته شا راواړوله او ځواب يي ورنکړ.

- دا چلند دي ښه نه دی ځوانه! زه جنرال يم. د دوو جګړو قهرمان يم. ته نه پوهيږئ چي د سرتيری شرافت څه ته وايي...

دا جمله مي وژباړله.

پيلوټ په کرکه وويل:

- ته څنګه کولای شئ له شرافت وغږيږئ.

دا مي وژباړل. جنرال ځواب ورنکړ او بیا یې پوښتنه وکړه:

ـ ولې دومره سرتمبه یې؟ زموږ له ډاکټرانو راضي نه یې؟ را ته ووایه، دستور ورکوم هر څه ته چې اړتیا لرئ تا ته یې برابر کړي.اتل ، اتل دی ان که دښمن وي.

پیلوټ په ستوماني ځواب ورکړ:

ـ ورنه تپوس وکړه چې له ما څه غواړي؟

پیلوټ تپي و. حتماً ډیر درد یې درلود. خو نه یې غوښتل چې دې موضوع ته د دښمنانو پام شي. د الماني جنرال حوصله نوره ختمیده.

ـ ورته ووایه، چې باید انتخاب وکړي؛ یا د نویو الوتکو په اړه اطلاعات راکړي او ډاډه دې وي چې روسان به هیڅکله د دې موضوع څرک هم ونه لګوي او د جګړې تر پای پورې به په آرامی او هوساینې ژوند وکړي، یا دا چې باید ووژل شي.

د جنرال خبرې مې وژباړلی. پیلوټ په خندا شو.

جنرال ادامه ورکړه او پیلوټ ته یې وویل:

ـ د یو سرتیري په شان راته ووایه چې روسان د شاتګ په وخت کې ولې خپل کورونه سیزي؟ هغوې مري خو ولې خپلې پټې نقشې نه ښکاره کوي، ان کله چې دښمنان یې هم بریالي کیږي.

پیلوټ ځواب ورکړ:

ـ ولې؟ د دې لپاره چې موږ د شوروی خلک یو.

د همدې سره فاشیستان وربانډې راتوي شول او ډیر سخت یې ووهو. زه یې تر څنګه ودریدلی وم. پوهیږئ! ما لیدل چې څنګه دې ځناورانو دا تپي خو شریف انسان، دا ښه انسان چې ما تر اوسه لیدلی و؛ وهو. ډیر مې غوښتل چې ورسره مرسته وکړم. غوښتل مې چې ورسره مړه شم. زه له مرګ نه ډاریدم، نه ډاریدم! خو په دې پوهیدم چې دا کار د ولس لپاره لازم دی، حق می نه درلوده چې ځان ښکاره کړم. که ځان مې ښکاره کړی وی زموږ ځواکونه نه پوهیدل چې فاشیستان څه ډول نقشي لري. هماغه ورځ وه چې د یوه واقعي اتلي یوازیني عمل می تر سره کړ. ځان مې ورته په غیره کې وانچو، چیغې مې ونه وهلی. هغوی پیلوټ زما د سترګو په وړاندې وواژه. ناپیژانده پیلوټ په میراني، زړورتیا او په غرور ووژل شو. د کوټې ور او دیوالونه له وینو ډک شوي وو. خو ما خپل ځان ښکاره نکړ او خپل کار ته مې تر هغې ادامه ورکړه چې زموږ ځواکونو بیرته «خارکف» ونیو. زه ان نه پوهیدم چې د پیلوټ نوم څه دی، او اوس هم نه پوهیږم. خو هغه هیڅکله هیرولی نشم، هغه به تل زما مخې ته وي؛ پایند، زړوور او پرتمین!

انجلی خپله څیره په لاسونو پټه کړه او په ژړا شوه.

تپوس مې ترې وکړ:

ـ اوس څه خیال لرئ چې څه وکړی؟

سر یې راپورته کړ. څیره یې سخته او هوډمنه ښکاریده.

ـ یو څو ورځې دمه کوم. بیا ورځم. لا جګړه پای ته نه ده رسیدلی.

ـ هلته؟ له دومره سختی وروسته؟

ـ هو، په هغه ورځ پیلوټ ویل چې:«موږ د شوروي خلک یو.» زه به د هغه دا خبره هیڅکله هیره نکړم.